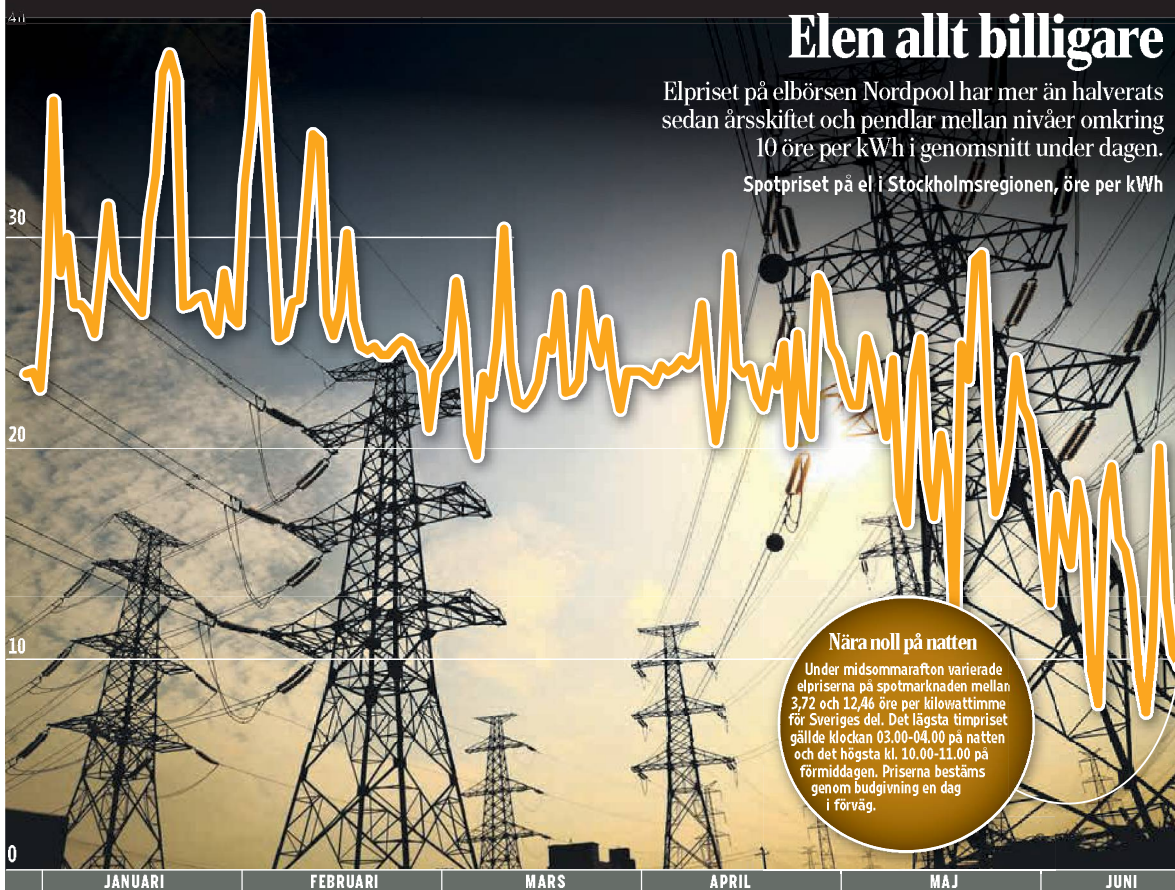

Elen allt billigare

Elpriset på elbörsen Nordpool har mer än halverats sedan årsskiftet och pendlar mellan nivåer omkring 10 öre per kWh i genomsnitt under dagen.

Spotpriset på el i Stockholmsregionen, öre per kWh

Nära noll på natten

Under midsommaraften varierade elpriserna på spotmarknaden mellan 3,72 och 12,46 öre per kilowattimme för Sveriges del. Det lägsta timpriset gällde klockan 03.00-04.00 på natten och det högsta kl. 10.00-11.00 på förmiddagen. Priserna bestäms genom budgivning en dag i förväg.

Källa: Nordpool

GRAFIK: ANNA BYSTRÖM, FOTO: THINKSTOCK

Elpriset nuddar noll

Producenter blöder när botten går ur marknaden

De låga elpriserna plågar energibranschen alltmer.

Någon dag i sommar kan Sverige för första gången få negativa elpriser, tror branschrepresentanter.

Det blir allt vanligare att det svenska elpriset kryper ned under 10 öre/kWh.

Förra helgen var spotmarknadspriset över dygnet i Sverige 8–9 öre/kWh, och natten till förra måndagen sjönk det i tre av fyra prisområden till 4 öre.

Under juni har spotpriset i Sveriges tre nordliga elprisområden på veckonivå varit 14–15 öre.

För årets tredje kvartal är elpriset i terminshandel 13–14 öre/kWh.

”Alla elproducenter blöder just nu. Och det värsta är att vi inte ser något trendbrott på prisfallet”, säger Bosse Andersson, vice vd för Svensk Energi.

Enbart fastighetsskatten för vattenkraften kostar elproducenterna 9 öre per kilowattimme.

Även anläggningar med låga fasta kostnader visar därför röda siffror.

Det samma gäller kärnkraften, där enbart effekt-skatten och avgiften till kärn-

avfallsfonden innebär en fast kostnad på över 10 öre/kWh.

I en ännu jobbigare division spelar vindkraften, där lönsamhetskalkylerna ofta byggs på intäktsnivåer på 50 öre/kWh eller högre. Med den aktuella prisnivån på elcertifikaten, som ger vindkraftsägarna omkring 15 öre/kWh, är det alltså långt kvar till en nollnivå.

”Vindkraftens problem är dessutom att elpriset tenderar att sjunka i takt med att blåsten tilltar”, säger Bosse Andersson.

I länder som Danmark och Tyskland, där det finns en stor andel väderberoende elproduktion, är negativa elpriser sedan några år vanliga. När elproduktionen överstiger efterfrågan, får producenterna alltså betala för att bli av med sin el.

Särskilt kritiska är blåsiga helger, då vindkraften producerar för fullt samtidigt som behovet är minst. Det danska rekordet i negativt elpris date-

”Det värsta är att vi inte ser något trendbrott på prisfallet.”

BOSSE ANDERSSON, VICE VD FÖR SVENSK ENERGI

ras till julhelgen 2013, då minuspriset var nästan 2 kronor/kWh.

”I Sverige är vi nu på gränsen. Vi är på väg in i semesterperioden, då elanvändningen från en redan låg nivå. Flera kärnreaktorer är på väg att starta efter översyn, ovanligt mycket osmält snö fyller fortfarande på vattenmagasinen i norr, och vindmöllorna är fler än förr”, säger Bosse Andersson.

Han beskriver en oro som han aldrig har upplevt förr i branschen.

I hög grad handlar den om tvekl på att politikerna förstår

konsekvenserna av sina beslut.

”Med målet 30 TWh nyförnybar el till 2020 kommer vi att få 12 000 megawatt installerad vindkraft i Sverige. Det är mer än den effekt som hela Sverige använder en solig sommar dag. Med vattenkraft, kärnkraft och annan produktion som inte kan stängas av kan vi få perioder med en våldsam överkapacitet.”

Kan elen inte exporteras?

”Problemet är att när det blåser hos oss, blåser det ofta också i grannländerna. De har samma problem som vi”, säger Bosse Andersson.

Håkan Feuk, på Eon Sverige, har nyss återkommit efter sex år i moderbolaget i Tyskland.

”Grundproblemet i Tyskland är att det finns de som tjänar pengar på att producera el trots att priserna är negativa. Det tyska feed in-systemet garanterar vind- och solesproducenter ett fast pris oberoende av hur det ser ut på marknaden”, säger han.

2013 hade Tyskland negativt elpris under 64 timmar. Enligt en studie av tankesmedjan Agora Energiewende kommer timmarna med negativt elpris att stiga till 1 000 år 2022, om produktionen vid de konventionella

kraftverken inte kan anpassas mer flexibelt till vädrats växlingar.

Håkan Feuk betonar att Sverige har ett bättre utgångsläge än Tyskland. Dels för att stödsystemet till de väderberoende energikällorna, elcertifikatsystemet, är marknadsbaserat, dels för att Sverige genom sin välutbyggda vattenkraft kan agera mer flexibelt.

För vindkraftens del väckte Peter Chudi, senior mäklare på Svensk Kraftmäklings, nyligen uppmärksamhet genom att varna för att branschen genom sin forcerade utbyggnad är på väg att begå

”ett kollektivt marknads-själv-mord.”

De vindkraftstillstånd som redan finns räcker enligt honom mer än väl för att nå utbyggnads målet inom elcertifikatsystemet.

”Den absolut viktigaste prissäkring är att inte bygga mer produktion än systemet är utformat för”, säger Peter Chudi.

SVENOLOF KARLSSON
svenolof.karlsson@dl.se 08-573 650 00

Sopimport sämre för moralen

Kraftvärmeverkens sopimport kan påverka återvinningsmoralen, befarar företaget som sköter insamlingen.

”Vi ser i kommentarerna till våra enkäter att folk skriver ”varför ska vi sortera våra sopor när vi hämtar avfall från andra länder för bränning”. Visst påverkar det. Vi är oroliga att inte få tillbaka förpackningar så de får flera liv”, säger Annica Dahlberg, informationschef på Förpacknings- och tidsningsinsamling.

Men sopimporten ska inte alls betraktas som en motsättning till återvinning, förklarar Eva Rydegran, pressekreterare på medlemsorganisationen Svensk fjärrvärme.

Det är sorterade sopor som bränns, och visst skulle det vara bättre om andra länder kunde ta hand om sina sopor själva, men tills vidare så är det bästa att göra om dem till fjärrvärme i Sverige där vi redan har all utrustning.

”Undersökningar har visat att de som är bra på energiåtervinning också är bra på materialåtervinning. Vi är världsledande på den här tekniken, vi har högeffektiva anläggningar, och det här är en miljöteknikexport som vi exporterar”, säger Eva Rydegran. (TT)

Utlandssvenskar missad resurs

Om utlandssvenskarna utgjorde befolkningen i en svensk kommun skulle den vara näst störst i Sverige.

Fler än 660 000 svenskar, 7 procent av Sveriges befolkning, lever utomlands enligt en ny studie.

”Regeringen borde se dem som en resurs för Sverige. Alla de här människorna har med sig en bild av Sverige som de förmedlar”, säger Karin Ehnbohm-Palmquist, generalsekreterare i Svenskar i världen, en organisation som företräder utlandsboendes intressen och som ligger bakom studien.

Som utlandssvensk betraktas i studien den som bor utomlands mer än sex månader per år.

Fyra länder utmärker sig: USA med 150 000 svenskar, samt Storbritannien, Spanien och Norge med 90 000 vardera. Turistfavoriten Thailand är sjua med 20 000, en fördubbling från Svenskar i världens förra studie från 2011, trots den odemokratiska utvecklingen i landet.

Delvis beror ökningen på bättre mätmetoder, att man helt enkelt har hittat fler svenskar den här gången. (TT)